

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Пантелеймонов А. В.

_____

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Інвестування

рівень вищої освіти бакалавр

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка

освітня програма Економіка та економічна політика

вид дисципліни за вибором
факультет економічний

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету

“22” червня 2018 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: д.е.н., проф. Соболев В.М., проф. кафедри економічної теорії та економічних методів управління,
к.е.н., доц. Соболева М.В., доц. кафедри економічної теорії

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Протокол від “ 01” червня 2018 року № 10

Завідувач кафедри економічної теорії та економічних методів управління

_____
(підпис)

Гриценко А.А.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією

економічного

_____
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____
(підпис)

Євтушенко В.А.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Інвестування” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки бакалаврів спеціальності 051 Економіка

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни - забезпечити студентів теоретичними знаннями, вміннями та практичними навичками в області економічної оцінки інвестицій, необхідними для вибору економічно кращих і ефективних інвестиційних рішень.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- вивчення засад інвестиційного аналізу при розробці, реалізації та оцінці економічної ефективності інвестиційних проектів, спрямованих на розвиток підприємства;
- ознайомлення з законодавчими та нормативними документами, регламентують інвестиційну діяльність;
- теоретичні знання з оцінки економічної ефективності інвестицій і вибору економічно ємних показників, здатних дати кількісну оцінку цієї ефективності; придбання навичок аналізу показників інвестиційних проектів;
- прикладні знання за видами та методами економічної оцінки інвестицій;
- практичні навички з оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів від запровадження інновацій, розширення виробництва і т. д., ефективності будь-якого іншого вкладення грошових коштів;
- навички самостійного використання рекомендованих методик і показників для оцінювання економічної ефективності реальних інвестиційних проектів;
- ознайомлення з комп'ютерними технологіями, застосовуваними при оцінці економічної ефективності інвестиційних проектів.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / <u>за вибором</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	
Семестр	
8-й	
Лекції	
24 год.	.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
52 год.	год.
Індивідуальні завдання	
20 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

В результаті вивчення курсу студент має:

Знати:

- принципи оцінки економічної ефективності інвестицій, необхідні для вибору економічно кращих і ефективних інвестиційних рішень;
- теоретичні аспекти, базові поняття і зміст основних категорій в області інвестиційного аналізу;
- поняття «інвестиційний проект» і зміст життєвого циклу інвестиційного проекту;
- законодавчі та нормативні акти, що регламентують інвестиційну діяльність;
- вітчизняний і зарубіжний досвід в області регулювання інвестиційної діяльності;
- завдання, етапи, методи, показники та критерії, які використовуються при оцінці економічної ефективності інвестицій;
- особливості врахування інфляції при оцінці ефективності інвестицій;
- зміст, послідовність процедур розрахунків економічної ефективності інвестиційних проектів.

Вміти:

- оперувати основними поняттями сфери інвестиційний аналіз;
- розробляти інвестиційні проекти в сфері економіки і бізнесу з урахуванням нормативно-правових, ресурсних, адміністративних та інших обмежень і проводити їх оцінку;
- визначати перелік, структурний зміст вихідної техніко-економічної інформації, необхідної для виконання оціночних розрахунків економічних і соціально-економічних наслідків реалізації інвестиційних рішень;
- збирати вихідні дані, систематизувати інформацію, представляти інформацію в наочному вигляді (у вигляді таблиць і графіків), встановлювати достовірність інформації;
- встановлювати цілі проведених розрахунків, послідовність їхнього виконання і конкретизувати шукані результати, а також їх взаємозалежності;
- на основі типових методик та чинної нормативно-правової бази визначати— перелік оціночних і критеріальних показників, здатних забезпечити отримання результатів, конкретизувати їх робочі формули і на їх основі розраховувати економічні і соціально-економічні наслідки реалізації інвестиційних рішень;
- аналізувати результати розрахунків і здійснювати вибір найбільш ефективних варіантів інвестиційних вкладень;
- використовувати інформаційні та комп'ютерні технології для оцінки ефективності інвестицій;
- самостійно і творчо використовувати теоретичні та практичні знання в процесі подальшого навчання і майбутньої професійної діяльності.

Володіти:

- спеціальною економічною термінологією і лексиною, що використовуються при— інвестиційному аналізі; методами інвестиційного аналізу;
- методами оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів;
- методами аналізу і попередження ризику інвестиційної діяльності підприємств;
- навичками аналізу та інтерпретації фінансової, бухгалтерської та іншої інформації, що міститься у звітності підприємств різних форм власності, організацій, відомств і т. д., і на їх основі приймати ефективні управлінські рішення щодо поставлених економічних завдань;
- навичками пошуку необхідних нормативних та законодавчих документів і навичками роботи з ними в професійній діяльності;
- навичками самостійного оволодіння новими знаннями з теорії інвестиційного аналізу та практики її реалізації.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність інвестицій та їх економічне значення

Тема 2. Державна інвестиційна політика та механізм інвестиційного ринку

Тема 3. Сфера капітального будівництва

Тема 4. Джерела фінансування капітальних вкладень

Тема 5. Інвестиційний проект: поняття, зміст та фази розвитку

Тема 6. Методи оцінки інвестиційних проектів

Тема 7. Фінансові інвестиції

Тема 8. Формування і управління інвестиційним портфелем

Тема 9. Фінансування інноваційної діяльності

Тема 10. Проблеми оцінки підприємницьких ризиків та забезпечення надійності інвестиційного процесу

Тема 1. Сутність інвестицій та їх економічне значення

Економічна сутність та види інвестицій. Класифікація інвестицій на макро - і мікрорівні. Інвестиційний процес. Інвестиційна діяльність: поняття та механізм здійснення. Фактори, що впливають на інвестиційну діяльність. Правове забезпечення інвестиційної діяльності в Україні.

Об'єкти і суб'єкти інвестиційної діяльності. Відносини між суб'єктами інвестиційної діяльності. Інвестори, замовники, виконавці робіт, користувачі об'єктів інвестиційної діяльності. Права і обов'язки суб'єктів інвестиційної діяльності. Стабільність прав, відшкодування збитків. Порядок припинення чи призупинення інвестиційної діяльності.

Тема 2. Державна інвестиційна політика та механізм інвестиційного ринку

Інвестиційна політика як складова частина економічної політики держави. Мета і завдання інвестиційної політики, механізм її реалізації.

Державна, галузева, регіональна та інвестиційна політика окремих суб'єктів господарювання, її особливості.

Державне регулювання інвестиційної діяльності. Методи державного регулювання інвестиційної діяльності.

Інвестиційний ринок: поняття і структура. Показники стану інвестиційного ринку: інвестиційний попит, інвестиційна пропозиція, ціна, конкуренція.

Ринок інвестиційного капіталу. Ринок інвестиційних товарів. Ринок об'єктів реального інвестування і ринок об'єктів фінансового інвестування. Види фінансових посередників.

Особливості вивчення ринкової кон'юнктури інвестиційного ринку. Кон'юнктурний цикл.

Інвестиційний клімат: суть і значення. Фактори, що впливають на інвестиційний клімат. Інвестиційна привабливість. Інвестиційна активність. Методи оцінки інвестиційного клімату.

Тема 3. Сфера капітального будівництва

Капітальні вкладення – основа здійснення капітального будівництва. Капітальне будівництво та його основні форми: нове будівництво, розширення, реконструкція, технічне переозброєння. Будівельний процес.

Учасники договірних відносин у будівництві: замовники, інвестори, підрядники та проектувальники, користувачі. Їх функції, права та обов'язки.

Особливості формування і розвитку договірних відносин у капітальному будівництві. Організаційні форми будівництва.

Порядок і умови організації та проведення підрядних торгів на виконання робіт і послуг, пов'язаних з будівництвом нових, розширенням, реконструкцією і ремонтом діючих об'єктів у Росії, а також інших видів замовлень.

Учасники торгів. Тендерна документація. Процедура та результати торгів. Укладення контракту. Взаємовідносини сторін при виникненні конфліктних ситуацій.

Тема 4. Джерела фінансування капітальних вкладень

Основні етапи розвитку системи джерел фінансового забезпечення капітальних вкладень в Україні. Джерела фінансування інвестиційної діяльності, їх склад, структура і загальна характеристика.

Державні капітальні вкладення, бюджетні асигнування, сфера їх застосування. Надання коштів на поворотній і безповоротній основі. Кошти позабюджетних фондів.

Склад і структура власних джерел фінансування інвестицій підприємства. Прибуток і амортизаційні відрахування – основні джерела відтворення основних фондів підприємства. Методи нарахування амортизації. Податкова і амортизаційна політика – найважливіші економічні інструменти впливу на інвестиційну активність підприємства. Мобілізація (імобілізація) внутрішніх ресурсів у будівництві та її визначення. Інші кошти інвестора, прирівняні до власних.

Залучені ресурси підприємства, що спрямовуються на фінансування капітальних вкладень. Види акцій, способи випуску їх підприємством. Кошти інших підприємств, що спрямовуються на фінансування інвестиційної діяльності в порядку дольової (пайової) участі.

Позикові кошти інвестора, їх склад і характеристика. Порядок і умови випуску підприємством облігацій. Види облігацій, їх реалізація. Дохід за облігаціями. Роль і місце банківського кредиту в джерелах фінансування інвестицій. Умови надання кредитів. Іпотечне кредитування. Проектне кредитування.

Приватні інвестиції, їх роль і місце у сучасних умовах.

Іноземні інвестиції, їх характеристика. Правове регулювання інвестиційної діяльності іноземних інвесторів. Найважливіші сфери докладання коштів зарубіжних інвесторів. Проблеми та перспективи залучення та використання іноземних інвестицій в економіці України.

Тема 5. Інвестиційний проект: поняття, зміст та фази розвитку

Інвестиційний проект. Класифікація інвестиційних проектів. Життєвий цикл інвестиційного проекту. Фази розвитку життєвого циклу інвестиційного проекту. Передінвестиційна, інвестиційна та експлуатаційна фази розвитку інвестиційного проекту, їх зміст.

Документи, що включаються в інвестиційний проект. Бізнес-план інвестиційного проекту, його зміст. Призначення бізнес-плану та його учасники. Завдання бізнес-планування. Структура бізнес-плану.

Тема 6. Методи оцінки інвестиційних проектів

Загальні підходи до визначення ефективності інвестиційних проектів. Фінансові показники проекту. Методи інвестиційних розрахунків, їх класифікація.

Грошовий потік. Грошовий приплив і відплив. Дисконтування грошових потоків.

Методи оцінки інвестицій, що не включають дисконтування: метод, заснований на розрахунку термінів окупності інвестицій; метод, заснований на визначенні норми прибутку на капітал.

Методи оцінки інвестицій, засновані на дисконтуванні: метод чистої поточної вартості; метод внутрішньої норми прибутку, дисконтований строк окупності, індекс прибутковості.

Критичні точки та аналіз чутливості. Бюджетна ефективність і соціальні результати реалізації інвестиційних проектів. Аналіз інвестиційних проектів в умовах інфляції. Аналіз альтернативних проектів. Оцінка інвестицій в умовах дефіциту фінансових ресурсів. Порівняльний аналіз проектів різної тривалості.

Оптимальне розміщення інвестицій. Просторова оптимізація Проекти, що піддаються й не піддаються дробленню. Часова оптимізація інвестиційних проектів.

Тема 7. Фінансові інвестиції

Фінансові інвестиції – одна з форм (видів) інвестицій. Портфельні фінансові інвестиції.

Основні учасники ринку цінних паперів: емітент та інвестор. Інвестиційні інститути: посередники, інвестиційні консультанти, інвестиційні компанії, інвестиційні фонди. Види діяльності інвестиційних інститутів на ринку цінних паперів.

Інвестиційні якості цінних паперів. Форми рейтингової оцінки. Дохідність і ризик у оцінці ефективності інвестицій у цінні папери.

Концепція доходу. Концепція ризику. Оцінка акцій. Очікувана прибутковість за період володіння і приблизна прибутковість, внутрішня вартість акцій. Оцінка облігацій. Поточна прибутковість, заявлена і реалізована дохідність. Оцінка привілейованих акцій. Інвестиційні стратегії інвесторів.

Тема 8. Формування і управління інвестиційним портфелем

Поняття інвестиційного портфеля. Цілі формування інвестиційного портфеля. Типи інвестиційних портфелів, їх характеристика.

Принципи формування портфеля інвестицій. Етапи формування та управління інвестиційним портфелем. Фактори, що враховуються при формуванні інвестиційного портфеля. Визначення доходу та ризику по портфелю інвестицій. Диверсифікація портфеля.

Сучасна теорія портфеля. Модель оцінки капітальних активів. Вибір оптимального портфеля.

Стратегія управління портфелем. Моніторинг інвестиційного портфеля.

Тема 9. Фінансування інноваційної діяльності

Інноваційна діяльність. Види інновацій. Інноваційний процес. Інноваційний потенціал.

Організація інноваційної діяльності. Організаційні форми у сфері інноваційної діяльності: технопарки, програмно-цільові структури, матричні структури, тимчасові робочі групи.

Система фінансування інноваційної діяльності. Пряме і непряме фінансування. Етапи функціонування системи фінансування інновацій.

Венчурний капітал. Принципи ризикового фінансування. Етапи ризикового фінансування.

Тема 10. Проблеми оцінки підприємницьких ризиків та забезпечення надійності інвестиційного процесу

Інвестиційний ризик – сутність та види. Особливості інвестиційної діяльності. Класифікації ризиків.

Методи визначення інвестиційних ризиків: об'єктивні і суб'єктивні.

Основні прийоми, використовувані при управлінні ризиками: засоби розв'язання ризиків є: уникнення їх, утримання, передача, зниження ступеня ризику: диверсифікація, лімітування, самострахування, страхування, придбання додаткової інформації про вибір і результати.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Сутність інвестицій та їх економічне значення	3	4	4			2						
Тема 2. Державна інвестиційна політика та механізм інвестиційного ринку	3	4	4			2						
Тема 3. Сфера капітального будівництва	3	2	2			2						
Тема 4. Джерела фінансування капітальних вкладень	3	2	2			2						
Тема 5. Інвестиційний проект: поняття, зміст та фази розвитку	3	2	2			2						
Тема 6. Методи оцінки інвестиційних проектів	3	2	2			2						
Тема 7. Фінансові інвестиції	3	2	2			2						
Тема 8. Формування і управління інвестиційним портфелем	3	2	2			2						
Тема 9. Фінансування інноваційної діяльності	3	2	2			2						
Тема 10. Проблеми оцінки підприємницьких ризиків та забезпечення надійності інвестиційного процесу	3	2	2			2						

<i>Усього годин</i>	120	24	24		20	52					
---------------------	-----	----	----	--	----	----	--	--	--	--	--

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність інвестицій та їх економічне значення	4
2	Тема 2. Державна інвестиційна політика та механізм інвестиційного ринку	4
3	Тема 3. Сфера капітального будівництва	2
4	Тема 4. Джерела фінансування капітальних вкладень	2
5	Тема 5. Інвестиційний проект: поняття, зміст та фази розвитку	2
6	Тема 6. Методи оцінки інвестиційних проектів	2
7	Тема 7. Фінансові інвестиції	2
8	Тема 8. Формування і управління інвестиційним портфелем	2
9	Тема 9. Фінансування інноваційної діяльності	2
10	Тема 10. Проблеми оцінки підприємницьких ризиків та забезпечення надійності інвестиційного процесу	2
	Разом	24

5. Завдання для самостійної роботи

Завдання 1.

Грошові потоки від реалізації інвестиційного проекту характеризуються наступними даними

У.г.о.

Показник	Номер кроку потоку				
	1	2	3	4	5
Виробнича діяльність					
Приплив (отримання) коштів	0	203	240	290	290
Відтік (виплати) коштів	0	180	210	220	230
Фінансова діяльність					
Приплив (отримання) коштів	50	0	0	0	0
Відтік (виплати) коштів	0	15	25	30	0
Інвестиційна діяльність					
Приплив (отримання) коштів	30	0	0	0	0
Відтік (виплати) коштів	80	0	0	0	0

Складіть прогнозний звіт щодо руху грошових коштів та визначіть фінансову спроможність інвестиційного проекту.

Завдання 2.

Потрібно визначити значення внутрішньої норми прибутковості інвестиційного проекту, який розрахований на 4 роки. Потрібні інвестиції передбачаються в обсязі 20 млн. грн. Грошові потоки передбачаються в наступних розмірах: перший рік - 4,6 млн. грн., другий рік - 17,4 млн. грн., третій рік - 25, 6 млн. грн., четвертий рік – 27 млн. крб..

Завдання 3.

Здійснення проекту з будівництва нового цеху для випуску товарів народного споживання передбачає наступні витрати по роках: 460 тис. грн., 720 тис. грн., 450 тис. грн., 280 тис. грн. Проектом передбачено отримання доходів, починаючи з другого року в таких сумах: 880 тис. грн., 850 тис. грн., 900 тис. грн., 950 тис. грн., 800 тис. грн.. Очікуваний реальний середньорічний темп інфляції становитиме 11%. Визначити чистий дисконтований дохід за проектом, якщо середня ціна інвестованого капіталу складе: а) 16%, б) 9%.

Завдання 4.

Необхідно розрахувати термін окупності проекту за допомогою критеріїв простого і дисконтованого строків окупності. Проект, розрахований на 10 років вимагає інвестицій у сумі 560 млн. грн. Середня ціна інвестованого капіталу 17%. Проект передбачає грошові надходження, починаючи з першого року в сумах 40, 50, 80, 90, 70, 85, 90, 190, 110, 100 млн. грн. Сформулювати висновок за умови, що проекти зі строком окупності 7 років і вище не приймаються.

Завдання 5.

Підприємство вирішує питання про придбання технологічної лінії за ціною 115000 тис. грн. За розрахунками відразу ж після пуску лінії щорічні грошові надходження після вирахування податків складуть 65000 тис. грн. Робота лінії розрахована на 7 років. Ліквідаційна вартість дорівнює витратам на її демонтаж. Ставка дисконтування дорівнює 14%. Необхідно визначити можливість прийняття проекту.

Завдання 6.

Підприємство передбачає здійснити інвестиційний проект за рахунок банківського кредиту. Розрахуйте граничну ставку банківського відсотка, під яку підприємство може взяти кредит у комерційному банку. Обсяг інвестованих коштів становить 1000 тис. грн. термін реалізації проекту – три роки. Підприємство розраховує отримати від реалізації проекту щорічно, починаючи з першого року, дохід за 800 тис. грн. Проілюструйте рішення графіком.

Завдання 7.

Є ряд інвестиційних проектів, які потребують рівну величину стартових капіталів — 600 тис. грн. Ціна капіталу, тобто передбачуваний дохід, становить 14%. Потрібно вибрати найбільш оптимальний з них, якщо потоки платежів (приплив) характеризуються наступними даними, тис. грн.: Проект А: 300; 340; 300 Проект Б: 260; 180; 420. Проект В: 100; 250, 150, 340.

Завдання 8.

Фірма планує інвестувати в основні фонди 100 млн. грн.; ціна джерел фінансування становить 12%. Розглядаються чотири альтернативні проекти з наступними потоками платежів (млн. грн.): проект А: -45; 23; 16; 20; 27. проект Б: -35; 9; 13; 17; 20. проект: - 45; 21; 20; 20; 26. проект Р: -34; 9; 23; 11; 23. Необхідно скласти оптимальний план розміщення інвестицій, враховуючи, що проекти піддаються дробленню.

Завдання 9.

Фірма планує інвестувати в основні фонди 90 млн. грн.; ціна джерел фінансування становить 12%. Розглядаються чотири альтернативні проекти з наступними потоками платежів (млн. грн.): проект А: -45; 23; 16; 20; 27. проект Б: -35; 9; 13; 17; 20. проект: - 45; 21; 20; 20; 26. проект Р: -34; 9; 23; 11; 23. Необхідно скласти план оптимального розміщення інвестицій, враховуючи, що до реалізації можуть бути прийняті проекти тільки в повному обсязі.

Завдання 10.

Фірма планує інвестувати в основні фонди підприємства; ціна джерел фінансування становить 12%. Розглядаються чотири альтернативні проекти з наступними потоками платежів (млн. грн.): проект А: -45; 23; 16; 20; 17. проект Б: -35; 9; 13; 17; 10. проект: - 45; 21; 20; 20; 16. проект Р: -34; 9; 23; 11; 3. Необхідно скласти оптимальний план розміщення інвестицій на два роки за умови, що інвестиції на планований рік не можуть перевищити 80 млн. грн.

Завдання 11.

Номинал облігації дорівнює 2000 грн., купон — 20% виплачується один раз на рік; до погашення залишається два роки. На ринку прибутковість на інвестиції з рівнем ризику, відповідним даної облігації, оцінюється в 12%. Визначте курсову вартість облігації.

Завдання 12.

Номинал облігації 8000 грн., щорічна купонна ставка — 15%; до погашення залишається чотири роки. Визначте курсову вартість облігації, якщо рівень прибутковості інвестицій на ринку, становить 14%.

Завдання 13.

Номинал облігації дорівнює 15000 грн., до погашення залишається п'ять років. Оцініть поточну вартість безкупонні облігації, якщо ставка банківського відсотка на ринку становить 18%.

Завдання 14.

Облігації з нульовим купоном номінальною вартістю 230 грн. і терміном погашення через чотири роки продаються за ціною 285 грн. Проаналізуйте доцільність придбання цих облігацій, якщо є можливість альтернативного інвестування з нормою доходу 12%.

Завдання 15.

Курсова вартість облігації дорівнює 900 грн.; купон 107грн. Визначте поточну доходність цієї облігації.

Завдання 16.

Номинал облігації дорівнює 250 грн.; річний кулон — 10%; термін погашення — п'ять років. Розрахуйте норму доходу цієї облігації, якщо відомо, що поточна ринкова ціна облігації дорівнює 200 грн.

Завдання 17.

Номинальна вартість облігації 1000 грн.; відсотковий дохід — 8%, тобто 80грн. у рік; ринкова вартість облігації —850грн.; до терміну погашення — 10 років; інвестор припускає володіти облігацією п'ять років; за прогнозом ринкова вартість облігації зросте до 900 грн. Визначте поточну доходність цієї облігації, заявлену і реалізовану прибутковість за період володіння.

Завдання 18.

На фондовому ринку пропонуються випущені терміном на три роки облігації за ціною 98 тис. грн. за одну облігацію; до погашення залишився один рік. Номинальна вартість облігації при випуску — 100 тис. грн. Відсотки по облігаціях виплачуються один раз на рік за ставкою 20% до номіналу. З урахуванням рівня ризику даного типу облігацій

норма її поточної прибутковості приймається в розмірі 25%. Визначте поточну ринкову вартість облігації та її відповідність продажною ціною.

Завдання 19.

Акція розміщена за номіналом 5000 грн.; в перший рік після емісії курсова ціна склала 15000 грн. Визначте додаткову прибутковість цієї акції.

Завдання 20.

Останній дивіденд, сплачений акціями, дорівнював 250 тис. грн.; розмір щорічно виплачуваних дивідендів збільшується на 15%; норма поточної доходності акцій даного типу становить 20%. Визначте поточну ринкову вартість акцій.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛКУ З КУРСУ «ІНВЕСТИЦІЇ»

1. Загальна характеристика інвестицій та інвестиційної діяльності.
2. Класифікація і види інвестицій.
3. Учасники інвестиційної діяльності, їх функції, права та обов'язки.
4. Інвестиційна політика держави: її роль та принципи в сучасних умовах.
5. Форми і методи державного регулювання інвестиційної діяльності.
6. Інвестиційний клімат і його оцінка.
7. Капітальні вкладення як основа здійснення капітального будівництва.
8. Учасники інвестиційного процесу в сфері капітального будівництва: їх права, обов'язки і відповідальність.
9. Організаційні форми будівництва.
10. Організація підрядних торгів в інвестиційному процесі.
11. Структура та характеристика основних джерел фінансування інвестиційної діяльності.
12. Бюджетні джерела фінансування інвестицій, сфера їх застосування.
13. Власні кошти і внутрішньогосподарські резерви інвестора в системі фінансування інвестиційної діяльності.
14. Залучені кошти інвестора, їх характеристика.
15. Позикові кошти в інвестиційному процесі, їх характеристика.
16. Іноземні інвестиції як джерело фінансування інвестиційної діяльності.
17. Поняття та зміст інвестиційного проекту.
18. Життєвий цикл інвестиційного проекту.
19. Бізнес-планування інвестиційних проектів.
20. Загальні підходи до визначення ефективності інвестиційних проектів.
21. Поняття про дисконтуванні грошового потоку.
22. Методи оцінки інвестицій, що не включають дисконтування.
23. Методи оцінки інвестицій, засновані на дисконтуванні.
24. Аналіз інвестиційних проектів в умовах інфляції.
25. Характеристика фінансових інвестицій
26. Інвестиційні якості цінних паперів
27. Інвестиційні показники оцінки якостей цінних паперів
28. Оцінка ефективності фінансових інвестицій
29. Оцінка облігацій і акцій
30. Поняття і види інвестиційних портфельів
31. Принципи та порядок формування портфельів інвестицій
32. Моделі формування оптимального інвестиційного портфеля
33. Управління інвестиційним портфелем
34. Інноваційна діяльність і види інновацій.
35. Організація інноваційної діяльності та управління нею.
36. Фінансування інновацій.

37. Венчурне фінансування.
38. Поняття та види ризиків.
39. Методи визначення інвестиційних ризиків.
40. Шляхи зниження інвестиційних ризиків.

6. Індивідуальні завдання

Розробка бізнес-плану інвестиційного проекту

7. Методи контролю

ТЕСТОВЕ ЗАВДАННЯ
з курсу «Інвестування»

1. У відповідності з законодавством України, емітентами цінних паперів можуть бути
  1. Юридичні та фізичні особи
  2. Держава
  3. Тільки юридичні особи
  4. Правильну відповідь 1 і 2.
  5. Правильна відповідь - 1 і 3
2. Цінні папери, обіг яких дозволено на території України, можуть випускатися в таких формах:
  1. Тільки в документарній формі,
  2. Тільки в бездокументарній формі.
  3. В документарній та бездокументарній формах
3. У відповідності з чинним законодавством України, форму випуску цінних паперів визначає:
  1. Національний банк України.
  2. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
  3. Емітент.
  4. Інвестор.
  5. Кабінет Міністрів України.
4. Який орган здійснює обслуговування обігу державних цінних паперів, у т. ч депозитарну діяльність щодо цих цінних паперів:
  1. Національний банк України
  2. Уповноважені банки
  3. Торговці цінними паперами, які мають дозвіл на зберігання та обслуговування обігу цінних паперів
  4. Правильна відповідь - 1 і 2.
  5. Правильна відповідь - 1,2,3.
5. Чи повинні бути включені в інформацію про емісію акцій підприємства дані про можливі фактори ризику:
  1. Так.
  2. Ні
  3. За бажанням емітента
6. При яких умовах не обкладається податком на доходи виплата дивідендів на акції (частки, паї), емітовані підприємством, при нарахуванні дивідендів?
  1. При будь-яких умовах.
  2. За умови, що така виплата не змінює пропорцій (часток) участі всіх акціонерів (власників) у статутному фонді емітента.
  3. Якщо підприємство - емітент акцій створено протягом відповідного року

7. Яке число голосів учасників загальних зборів вимагається для прийняття рішень по більшості питань, що належать до компетенції загальних зборів акціонерів?

1. 50%
2. 60%
3. більше 50%
4. не менше 60%
5. 75%

8. Привілейовані акції не можуть бути випущені на суму, що по відношенню до статутного капіталу перевищує

1. 5%
2. 10%
3. 25%
4. 30%
5. 40%.

9. Операції, пов'язані з анулюванням, дробленням, консолідацією та конвертацією іменних цінних паперів, визначаються як:

1. Емісійні операції
2. Облікові операції
3. Корпоративні операції
4. Операції а-форфе

10. Чи може акціонерне товариство викуповувати в акціонера належні йому акції для їх наступного анулювання?

1. Так
2. Ні

11. Чи може акціонерне товариство випускати акції для покриття збитків, пов'язаних з його господарською діяльністю?

1. Так
2. Ні
3. Може, якщо отримає дозвіл НКЦПФР
4. Може, якщо розмір збитків не перевищує 2% статутного капіталу

12. Внесення цінних паперів до списку цінних паперів, що котируються на фондовій біржі або є предметом укладення угод в торговельно-інформаційній системі, якщо це передбачено їх правилами, характеризується як:

1. Біржова послуга
2. Лістинг
3. Біржова операція
4. Біржовий замовлення
5. Котирування

13. Які з наведених індексів використовуються для оцінки стану фондового ринку України?

1. Pro U-50
2. Nikkei 225
3. Dow Jones Industrial
4. КАС-20(s)
5. Індекс ПФТС
6. DAX-індекс
7. Value Line Composite Average.

14. Індекси Доу-Джонса розраховуються на основі

1. Середніх показників індексу курсу акцій 10 найбільших промислових компаній.
2. Середніх показників індексу курсу акцій 20 найбільших транспортних компаній
3. Середніх показників індексу курсу акцій 15 найбільших компаній паливно-енергетичної та соціальної інфраструктури

4. Агрегованого індексу курсу акцій всіх 65 компаній, зазначених у п п 1.2,3.
5. Визначаються у вигляді перерахованих вище чотирьох середніх показників курсів акцій.
15. Яке число голосів дозволяє заблокувати прийняття рішення про внесення змін в Статут акціонерного товариства?
  1. більше 10%
  2. більше 25%
  3. більше 40%
  4. 40%
  5. 10%
  6. 25%
16. Погашення дисконтної облигації.
  1. Перехід права власності на облигації за умови купівлі-продажу на біржі
  2. Виплату номінальної вартості облигації та доходу по облигації (продаж товарів або надання послуг) у строки, передбачені умовами емісії облигацій.
  3. Виплату номінальної вартості облигації.
17. Які існують обмеження щодо рішення про випуск облигацій акціонерних товариств?
  1. Сума випуску облигацій не повинна перевищувати 25% розміру статутного фонду.
  2. Випуск облигація здійснюється тільки після повної оплати всіх випущених акцій
  3. Сума випуску облигацій не повинна перевищувати трикратного розміру власного капіталу або розміру забезпечення
  4. Сума випуску облигацій не повинна перевищувати 100% розміру статутного фонду або розміру забезпечення
  5. Немає ніяких обмежень
  6. Відповіді 1 і 2.
  7. Відповіді 2 н 3.
18. Стандартний документ, що свідчить про двостороннє зобов'язання придбати (продати) цінні папери, грошові кошти, валютні цінності, матеріальні або нематеріальні активи (товари) на визначених у ньому умовах у майбутньому з фіксацією ціни базового активу в момент укладення контракту, називається:
  1. Опціон
  2. Ощадний сертифікат
  3. Казначейське зобов'язання
  4. Дериватив
  5. Варант
  6. Ф'ючерсний контракт
19. Який державний орган здійснює регулювання фондового ринку в Україні?
  1. Міністерство фінансів
  2. Кабінет Міністрів
  3. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
  4. Державне казначейство
  5. Національний банк України
20. Стандартний документ, укладений як стандартизований контракт, який закріплює право його власника на придбання в контрагента або на продаж контрагенту певного кількості базового активу в певний момент часу в майбутньому з фіксацією ціни базового активу під час укладання контракту, називається:
  1. Ф'ючерсний контракт
  2. Опціон.
  3. Варант
  4. Дериватив

5. Індосамент

21. Інститути спільного інвестування залежно від порядку здійснення діяльності, можуть бути:

1. Відкритого типу
2. Закритого типу
3. Інтервального типу
4. Консолідованого типу
5. Змішаного типу

22. Документ, оформлений на весь випуск цінних паперів у бездокументарній формі (крім приватизаційних буму), що підтверджує право на здійснення операцій з цінними паперами цього випуску в Національній депозитарній системі, визначається як:

1. Сертифікат
2. Сертифікат якості
3. Глобальний сертифікат
4. Варант

23. Дилер - це:

1. інвестор
2. емітент
3. посередник, що купує цінні папери від свого імені за дорученням клієнта і за його рахунок

4. посередник, що купує цінні папери від свого імені і за свій рахунок
5. біржовий спекулянт
6. приватна особа

24. Зареєстровані у реєстрі власників іменних цінних паперів юридичні особи - депозитарії або зберігачі, яким ці цінні папери передано шляхом їх дематеріалізації за дорученням та в інтересах власників цінних паперів для здійснення операцій в електронному вигляді, називаються:

1. Афілійованими особами
2. Реальними власниками цінних паперів
3. Номінальними утримувачами цінних паперів
4. Депонентами

25. Брокер - це

1. інвестор
2. емітент
3. посередник, що купує цінні папери від свого імені за дорученням клієнта і за його рахунок

4. посередник, що купує цінні папери від свого імені і за свій рахунок
5. біржовий спекулянт
6. приватна особа

26. Капіталізація – це

1. поточна ринкова оцінка акцій
2. поточна оцінка прибутковості акцій
3. оцінка майбутньої прибутковості акцій
4. оцінка ризику інвестицій

27. До інститутів спільного інвестування в Україні відносяться:

1. Корпоративний інвестиційний фонд
2. Пайовий інвестиційний фонд
3. Взаємний фонд грошового ринку
4. Всі перераховані вище відповіді вірні

28. Емітентом казначейських зобов'язань України виступає держава в особі:

1. Міністерства фінансів України
2. Національного банку України

3. Головного управління Державного казначейства
4. Уповноважених комерційних банків
29. Чи підлягають оподаткуванню податком на додану вартість операції з випуску, розміщення або продаж за грошові кошти цінних паперів, емітованих суб'єктами підприємницької діяльності?
  1. Так
  2. Ні
30. Командитне товариство - вид господарського товариства, в якому:
  1. майнова відповідальність кожного учасника обмежена розміром його внеску в статутний капітал
  2. майнова відповідальність кожного з учасників у повному обсязі поширюється на його особисте майно
  3. крім хоча б одного учасника з повною майновою відповідальністю, є хоча б один учасник з обмеженою майновою відповідальністю
  4. крім учасників з обмеженою майновою відповідальністю, є хоча б один учасник з повною майновою відповідальністю
  5. майнова відповідальність учасників залежить від форми внесення вкладу
31. 30.03.2007 р. інвестор придбав опціон на продаж 1000 т. зерна 30.09.2007 р за ціною 800 дол за 1 тонну. Опціонна премія становить 20 дол за 1 тонну. Поточна ціна 1 т зерна 30.09.2007 р становить 820 дол за 1 тонну. Визначити, яке рішення прийме інвестор, і фінансові результати цього рішення
  1. Реалізує опціон з сумарним доходом 820 000 дол
  2. Реалізує опціон з сумарним доходом 800 000 дол
  3. Реалізує опціон з сумарним доходом 840 000 дол
  4. Відмовиться від опціону зі збитками 20 000 дол.
  5. Відмовиться від опціону і продасть зерно за поточною ціною з сумарним доходом 820 000 дол
  6. Відмовиться від опціону і продасть зерно за поточною ціною з сумарним доходом 840 000 дол
  7. Відмовиться від опціону і продасть зерно за поточною ціною з сумарним доходом 800 000 дол
32. Гарантоване публічне розміщення цінних паперів емітентів визначається як:
  1. Валютування
  2. Андеррайтинг
  3. Сек'юритизація
  4. Кліринг
33. Іпотечні сертифікати можуть бути випущені у вигляді:
  1. сертифікатів з фіксованою дохідністю
  2. сертифікатів участі
  3. сертифікатів фондів операцій з нерухомістю
34. Що із перерахованого нижче не відноситься до характеристик акції як цінного паперу:
  1. дає право голосу на загальних зборах
  2. дає право на отримання дивіденду
  3. дає право на частину майна акціонерного товариства при його ліквідації
  4. дає право бути обраним до Правління товариства
  - 5 дає право бути обраним до Наглядової ради
35. Інвестор, який вважає за краще не ризикувати, здійснить вкладення своїх коштів швидше всього:
  1. прості акції
  2. привілейовані акції
  3. державні облігації
  4. муніципальні облігації

5. ощадні сертифікати
6. інвестиційні сертифікати
7. прості векселі
8. переказні векселі
36. Операція реєстратора щодо припинення переходу прав власності на іменні цінні папери, обтяжені зобов'язаннями, визначається, як
  1. Анулювання іменних цінних паперів
  2. Асиміляція іменних цінних паперів
  3. Деномінація іменних цінних паперів
  4. Блокування іменних цінних паперів
  5. Конвертація іменних цінних паперів.
37. Торговці цінними паперами мають право здійснювати такі види діяльності
  1. Андеррайтинг
  2. Брокерська діяльність
  3. Дилерська діяльність
  4. Діяльність з управління цінними паперами
  5. Діяльність по спільному інвестуванню.
  6. Всі перераховані вище відповіді вірні
38. Які з перелічених цінних паперів не є пайовими:
  1. державні облігації
  2. переказний вексель.
  3. прості акції
  4. привілейовані акції
39. Дисконтування - це
  1. визначення ступеня прибутковості цінного паперу
  2. визначення сучасної вартості майбутніх грошових потоків
  3. визначення ступеня ризикованості інвестицій в цінні папери
  4. визначення майбутньої вартості сучасних грошових потоків
40. Чи має право покупець ф'ючерсу відмовитися від виконання своїх зобов'язань за ф'ючерсним контрактом?
  1. так
  2. не має
41. Які з перелічених цінних паперів не є похідними?
  1. опціони
  2. облігації
  3. привілейовані акції
  4. ф'ючерси
  5. фондові індекси
  6. прості акції
  7. варанти
42. Чи підлягають оподаткуванню податком на додану вартість операції з депозитарної, реєстраторської, клірингової діяльності з цінними паперами:
  1. Так
  2. Ні
43. Біржовий спекулянт 30.09.2007 р уклав ф'ючерсний контракт на поставку 100 т. бензину 30.12.2007 р. за ціною 1000 дол. за 1 тонну. 30.12.2007 р. поточна біржова котирування бензину склав 1200 дол. за 1 тонну. Визначити фінансовий результат від реалізації угоди для спекулянта:
  1. 20000 дол прибутку
  2. 20000 дол збитку
  3. 10000 дол прибутку
  4. 10000 дол збитку

44. Чи має право фондова біржа здійснювати операції з цінними паперами від власного імені та за дорученням клієнтів

1. Має право, якщо це записано в Статуті біржі
2. Має право, якщо є дозвіл НКЦПФР
3. Не має права.

45. Добровільне об'єднання професійних учасників ринку цінних паперів, яке не має мети отримання прибутку, створене з метою захисту інтересів своїх членів, інтересів власників цінних паперів та інших учасників ринку цінних паперів та зареєстроване ДКЦПФР, визначається, як:

1. Фондова біржа
  2. Саморегулювальна організація
  3. Торгово-інформаційна система.
  4. Довірче товариство
46. Які з перелічених активів не відносяться до цінних паперів?

1. державні облігації
2. векселі
3. казначейські зобов'язання
4. ощадні сертифікати
5. інвестиційні сертифікати
6. компенсаційні сертифікати
7. облігації муніципальних позик
8. облігації підприємств
9. привілейовані акції
10. ф'ючерси

47. Державні цінні папери, що розміщуються на добровільних засадах серед фізичних осіб, що засвідчують внесення їх власником грошових коштів до бюджету і дають право на одержання фінансового доходу, відомі як:

1. Ощадні сертифікати
2. Казначейські зобов'язання
3. Векселі
4. Приватизаційні папери
5. Варанти

48. Вексельне поручительство, здійснюване особою, яка бере на себе відповідальність за виконання вексельних зобов'язань іншої особи (акцептанта, векселедавця, індосанта) - це:

1. Аваль
2. Авізо
3. Індосамент
4. Трансферт
5. Тратта

49. Спеціальний напис на цінному папері (іменний акції, векселі, чеку), що свідчить про перехід прав за цим документом до іншої особи, визначається, як:

1. Акцепт
2. Трансферт
3. Індосамент
4. Авізо
5. Аваль
6. Варант
7. Депорт

50. Курс акції - це:

1. номінальна вартість акції
2. капіталізований дивіденд

3. ціна продавця

4. ціна покупця

8. Схема нарахування балів

	Поточний контроль	Форма контролю	Кількість балів
№№ теми	Назва теми		
1-5		Контроль на робота	10
6-10		Контроль на робота	10
Разом			20
Індивідуальні завдання (бізнес-план)			40
	<i>Разом поточний контроль</i>		60
	<i>Підсумковий контроль</i>	тест	40
	Разом		100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

Аскинадзи В.М. и др. Инвестиционное дело/ Аскинадзи В.М., Максимова В.Ф., Петров В.С. – М.: Маркет ДС, 2010.

Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов: Пер. с англ.- М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 1997.- 1120 с.

Волков А.С., Марченко А.А. Оценка эффективности инвестиционных проектов.- М.: ИНФРА-М, 2011.

Гитман Л.Дж., Джонк М.Д. Основы инвестирования: Пер. с англ.- М.: Дело, 1997.- 1008 с.

Корчагин Ю.А. Инвестиции и инвестиционный анализ. – М.: Феникс, 2010.

Липсиц И.В., Косов В.В. Инвестиционный анализ.- М.: ИНФРА-М, 2011.

Мак Лафлин Дэвид Дж. Ценные бумаги: как добиться высоких доходов. Приложение к учебнику «Основы инвестирования» Л.Дж.Гитмана, М.Д.Джонка.- М.: Дело, 1999.- 208 с.

Моссаковский Я.В. Экономическая оценка инвестиций в промышленности. – М.: МГГУ, 2004.

Подшиваленко Г. П. Инвестиции. –М.: КноРус, 2009.

- Просветов Г.И. Инвестиции: задачи и решения. –М.: Альфа-Пресс, 2009.
- Ример М., Экономическая оценка инвестиций. –СПб.: Питер, 2011.
- Сироткин С.А., Кельчевская Н.Р. Экономическая оценка инвестиционных проектов. – М.: Юнити, 2009.
- Тюрина А.В. Инвестиции. Практикум. –М.: КноРус, 2010.
- Хеннингер Э., Крюгер Т.М. Руководство по изучению учебника «Оновы инвестирования Л.Дж.Гитмана, М.Д.Джонка. Пер. с англ.- М.: Дело, 1997.- 192 с.
- Шарп У., Александер Г., Бэйли Дж. Инвестиции: пер. с англ.- М.: ИНФРА-М, 1999.- 1028 с.
- Экономическая оценка инвестиций/Под общ.ред. М.И.Римера. – М.: Питер, 2011.

Допоміжна література

- Виленский П.Л. и др. Оценка эффективности инвестиционных проектов: теория и практика / Виленский П.Л., Смоляк С.А., Лившиц В.Н. –М.: Дело, 2008.
- Економіка України. Науковий журнал.
- Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні».
- Закон України «Про інвестиційну діяльність».
- Закон України «Про інститути спільного інвестування».
- Закон України «Про іпотеку».
- Закон України «Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати».
- Закон України «Про іпотечні облигації».
- Закон України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю».
- Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок».
- Кремень В. М. Фінансова статистика: навч. посіб. / В. М. Кремень, О. І. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2014.
- Лахматкина Н.И. Инвестиции. Сборник заданий для самостоятельной подготовки. – М.: КноРус, 2009.
- Методические рекомендации по оценке эффективности инвестиционных проектов. - М.: Экономика, 2000.
- Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо інвестицій зовнішньоекономічної діяльності. Державна служба статистики України. – Київ, 2014. – 17 с.
- Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо капітальних інвестицій. Державна служба статистики України. – Київ, 2013. – 17 с.
- Моссаковский Я.В. Оценка экономической эффективности реализации инвестиционного проекта. - М.: МГТУ, 2000.
- Руководство по координированному обследованию прямых инвестиций [Электронный ресурс] / МВФ, 2009. – Режим доступа : [http://www.imf.org/ external/russian/np/sta/cdis/2009/120109r.pdf](http://www.imf.org/external/russian/np/sta/cdis/2009/120109r.pdf).
- Эталонное определение ОЭСР для иностранных прямых инвестиций, 4-е издание [Электронный ресурс] / ОЭСР 2008. – Режим доступа : [https://www.oecd.org/daf/inv/investmentstatisticsandanalysis/ 46229224.pdf](https://www.oecd.org/daf/inv/investmentstatisticsandanalysis/46229224.pdf).
- Coordinated Direct Investment Survey Guide – 2015. Pre-Publication Draft [Electronic resource] / IMF, 2015. – Way of access : [https://www.imf.org/ external/np/ sta/pdf/cdisguide.pdf](https://www.imf.org/external/np/sta/pdf/cdisguide.pdf).
- Handbook on securities statistics [Electronic resource] / International Monetary Fund, 2015. – Way of access : [http://unstats.un.org/unsd/EconStatKB/ KnowledgebaseArticle10433.aspx](http://unstats.un.org/unsd/EconStatKB/KnowledgebaseArticle10433.aspx).

System of National Accounts, 2008 (2008 SNA) [Electronic resource] / European Communities, International Monetary Fund, Organisation for Economic Co-operation and Development, United Nations and World Bank, 2009. – Chapter 11C; Chapter 17, Part 4. – P. 225–236, 375–393. – Way of access : <http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/SNA2008.pdf>.

World Investment Report 2015 – Reforming International Investment Governance [Electronic resource] / United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) // The official website of the UNCTAD. – Way of access : http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2015_en.pdf.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Офіційний сайт Верховної Ради України www.rada.gov.ua

Офіційний сайт Державної служби статистики України www.ukrstat.gov.ua

Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України www.me.gov.ua/

Офіційний сайт Національного банку України – www.bank.gov.ua

Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку www.ssmc.gov.ua

Урядовий портал www.kmu.gov.ua